

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē kiṣkindhākāṇḍē

॥ dvāviṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvāviṃśaḥ sargaḥ ॥

vālinā sugrīvāṅgatau prati manasō vārtā nivēdya
svaprāṇānāṃ parityāgaḥ

vīkṣamāṇastu mandāsuh
sarvatō mandamucchvasan |
ādāvēva tu sugrīvaṃ
dadarśānujamagrataḥ ॥ 4.22.1 ॥

taṃ prāptavijayaṃ vālī
sugrīvaṃ plavagēśvaram |
ābhāṣya vyaktayā vācā
sasnēhamidamabravīt ॥ 4.22.2 ॥

sugrīva dōṣēṇa na mām
gantumarhasi kilbiṣāt |
kṛṣyamāṇaṃ bhaviṣyēṇa
buddhimōhēna mām balāt ॥ 4.22.3 ॥

yugapad vihitam tāta
na manyē sukhamāvayōḥ |

sauhārdaṃ bhrātryuktaṃ hi
tadidaṃ jātamanyathā || 4.22.4 ||

pratipadya tvamadyaiva
rājyamēśāṃ vanaukasām |
māmapyadyaiva gacchantam
viddhi vaivasvatakṣayam || 4.22.5 ||

jīvitam ca hi rājyam ca
śriyam ca vipulām tathā |
prajahāmyēṣa vai tūrṇa -
maham cāgarhitam yaśaḥ || 4.22.6 ||

asyām tvahamavasthāyām
vīra vakṣyāmi yad vacaḥ |
yadyapyasukaram rājan
kartumēva tvamarhasi || 4.22.7 ||

sukhārham sukhasamvṛddham
bālamēnamabāliśam |
bāṣpapūrṇamukham paśya
bhūmau patitamaṅgadam || 4.22.8 ||

mama prāṇaiḥ priyataram
putram putramivaurasam |
mayā hīnamahīnārtham
sarvataḥ paripālaya || 4.22.9 ||

tvamapyasya pitā dātā
paritrātā ca sarvaśaḥ |

bhayēṣvabhayadaścaiva

yathāhaṃ plavagēśvara || 4.22.10 ||

ēṣa tārātmajaḥ śrīmāṃ -

stvayā tulyaparākramaḥ |

rakṣasāṃ ca vadhē tēṣā -

magratastē bhaviṣyati || 4.22.11 ||

anurūpāṇi karmāṇi

vikramya balavān raṇē |

kariṣyatyēṣa tārēya -

stējasvī taruṇō'ṅgadaḥ || 4.22.12 ||

suṣēṇaduhitā cēya -

marthasūkṣmaviniścayē |

autpātikē ca vividhē

sarvataḥ pariniṣṭhitā || 4.22.13 ||

yadēṣā sādhviti brūyāt

kāryaṃ tanmuktasaṃśayam |

nahi tārāmataṃ kiñci -

danyathā parivartatē || 4.22.14 ||

rāghavasya ca tē kāryaṃ

kartavyamaviśaṅkayā |

syādadharmō hyakaraṇē

tvāṃ ca hiṃsyādamānitaḥ || 4.22.15 ||

imāṃ ca mālāmādhatsva

divyāṃ sugrīva kāñcanīm |

udārā śrīḥ sthitā hyasyāṃ
 samprajahyānmṛtē mayi || 4.22.16 ||

ityēvamuktaḥ sugrīvō
 vālinā bhrāṭṛsauḥṛdāt |
 harṣaṃ tyaktvā punardīnō
 grahagrasta ivōḍurāṭ || 4.22.17 ||

tadvālivacanācchāntaḥ
 kurvan yuktamatandritaḥ |
 jagrāha sō'bhyanujñātō
 mālāṃ tām caiva kāñcanīm || 4.22.18 ||

tām mālāṃ kāñcanīm dattvā
 dṛṣṭvā caivātmajaṃ sthitam |
 saṃsiddhaḥ prētyabhāvāya
 snēhādaṅgamabravīt || 4.22.19 ||

dēśakālau bhajasvādya
 kṣamamāṇaḥ priyāpriyē |
 sukhaduḥkhasahaḥ kālē
 sugrīvavaśagō bhava || 4.22.20 ||

yathā hi tvaṃ mahābāhō
 lālitaḥ satataṃ mayā |
 na tathā vartamānaṃ tvāṃ
 sugrīvō bahu manyatē || 4.22.21 ||

nāsyāmitrairgataṃ gacchē -
 rmā śatrubhirarindama |

bharturarthataparō dāntaḥ
 sugrīvavaśagō bhava || 4.22.22 ||

na cātipraṇayaḥ kāryaḥ
 kartavyō'praṇayaśca tē |
 ubhayaṃ hi mahādōṣaṃ
 tasmādantaradṛg bhava || 4.22.23 ||

ityuktvātha vivṛttākṣaḥ
 śarasampīditō bhṛśam |
 vivṛtairdaśanairbhīmai -
 rbabhūvōtkrāntajīvitaḥ || 4.22.24 ||

tatō vicukruśustatra
 vānarā hatayūthapāḥ |
 paridēvayamānāstē
 sarvē plavagasattamāḥ || 4.22.25 ||

kiṣkindhā hyadya śūnyā ca
 svargatē vānarēśvarē |
 udyānāni ca śūnyāni
 parvatāḥ kānanāni ca || 4.22.26 ||

hatē plavagaśārdulē
 niṣprabhā vānarāḥ kṛtāḥ |
 yasya vēgēna mahatā
 kānanāni vanāni ca || 4.22.27 ||

puṣpaughēṇānubaddhyantē
 kariṣyati tadadya kaḥ |

yēna dattaṃ mahad yuddhaṃ
gandharvasya mahātmanaḥ || 4.22.28 ||

gōlabhasya mahābāhō -
rdaśa varṣāṇi pañca ca |
naiva rātrau na divasē
tad yuddhamupaśāmyati || 4.22.29 ||

tataḥ ṣōḍaśamē varṣē
gōlabhō vinipātitaḥ |
taṃ hatvā durvinītaṃ tu
vālī daṃṣṭrākarālavān |
sarvābhayaṅkarō'smākaṃ
kathamēṣa nipātitaḥ || 4.22.30 ||

hatē tu vīrē plavagādhipē tadā
plavaṅgamāstatra na śarma lēbhirē |
vanēcarāḥ siṃhayutē mahāvanē
yathā hi gāvō nihatē gavāṃ patau || 4.22.31 ||

tatastu tārā vyasanārṇavaplutā
mṛtasya bharturvadanaṃ samīkṣya sā |
jagāma bhūmiṃ parirabhya vālinaṃ
mahādrumaṃ chinnamivāśritā latā || 4.22.32 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye
kiṣkindhākāṇḍē dvāviṃśaḥ sargaḥ ||